

Večernik

»JUTRA«

Leto II. (IX.), štev. 94

Maribor, torek 24. aprila 1928

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Potres opustošil mesto Korint Ostanki staroslovanske 'baje' na Grškem

POTRESNA KATASTROFA NA PELOPONEZU. — V KORINTU PORUŠENIH IN POŠKODOVANIH 2500 HIŠ. — V PLOVDIVU NOV POTRESNI SUNEK UNIČIL ŠE TO, KAR JE OSTALO.

ATENE, 24. aprila. V grškem Peloponezu je bil včeraj zabeležen nenavadno močen potres, ki po svojih katastrofalnih posledicah prav nič ne zaostaja za silnim potresom, ki je uničil Plovdiv in okolške vasi na Bolgarskem.

Najhujše je prizadeto mesto Korent in pa Lutrakion. Po prvih vesteh je bilo ubiti 30 oseb, škoda pa se ceni na milijone in milijone. V mestu Korintu so porušene vse starejše hiše, pa tudi večina novih hiš je tako težko poškodovanih, da so za nadaljno bivanje nesposobne. Prebivalstva se je polastila silna panika in je vse mesto zbežalo v okolico, kjer kampirajo sedaj ljudje na prostem.

ATENE, 24. aprila. O potresni katastrofi v Korintu prihajajo vedno strašnejše vesti. Že pri prvem sunku so ljudje panično zapustili svoje domove, nakar je kmalu sledilo še več kratkih in zelo močnih sunkov. Telegrafist na glavnem brozajnem uradu je do zadnjega vztrajal na svojem mestu in pošiljal neprestano na vse strani klice na pomoč. Šele, ko je zasulo tudi njega in ga ubilo, so prenehali klicati. Zanimivo je, da je tudi volastvo že takoj pri prvem sunku zbežalo iz mesta. Le naglemu begu ljudstva je pripisovati, da katastrofa ni zahtevala več smrtnih človeških žrtev.

Po dosedanjih poročilih je bilo ubitih skupno 20 ljudi, nad 100 pa je več ali manj težko ranjenih. V vsem Korintu ni niti ene hiše, ki ne bi bila poškodovana.

V mestu se je pojavilo močno pomanjkanje živil, posebno kruha. Danes je bilo zato odposlanih iz Aten 20.000 kg kruha in moke za prvo pomoč v skrajni

siti. V ponesrečene pokrajine so bili dalje odposlani močni oddelki vojaštva, da vzdržujejo red ter pomagajo pri reševalnih delih in razdeljevanju živil.

Morje je bilo med potresom tako silno razburkano, da je odtrgalo več v luki zasidranih ladij in jih poglajalo na odprto morje, kjer se je potopilo mnogo čolnov.

Po uradnem poročilu je v Korintu in okolici porušeni ali poškodovanih nad 2.500 hiš, nad 10.000 ljudi pa je ostalo vsled potresa brez strehe.

SOFIJA, 24. aprila. Kakor da bi še ne bilo dovolj gorja, je sledil v noči od nedelje na ponedeljek v Plovdivu in okolici sedaj še četrti potres. Čeprav je bil kratek, vendar je imel težke posledice. Še vse one redke hiše, ki so prestale zadnje potresne sunke, so se sedaj porušile in pokopale pod seboj tudi 8 ljudi. Človeške žrtve pa bi bile nedvomno še mnogo večje, da ni prebivalstvo še vedno na prostem. Najnovejši potres je posebno močno prizadel tudi vasi Alifakovo, Strema, Malnicata, Kavakli in Markovo. V opustošene pokrajine je odšlo več ministrov. Naroda se je polastila silna deprimiranost in strah pred nadaljnjimi potresi še vedno traja. V Sofiji so vsled splošne narodne žalosti zaprta vsa gledališča in odpovedane vse prireditve. Pomoč, ki jo je poslal jugoslovanski Rdeči križ in pa javno zbiranje prispevkov v Jugoslaviji, je napravilo na vse bolgarske kroge najboljše utis.

Sestanek narodne skupščine

BEOGRAD, 24. aprila. Skupščina je sklicana za četrtek, 26. t. m. ob 10. dop. k plenarni seji. V vseh političnih krogih se pojavlja že velika živahnost. Radikalni nezadovoljnejši napovedujejo, da bodo o priliki verifikacijske razprave o mandatu dr. Nagyja nastopili z vso odločnostjo proti sedanji vladi. V vladnih krogih se pojavlja veliko vznemirjenje, ki se odraža tudi med demokrati. Demokratsko glasilo »Pravda« namreč že kar odkrito priznava, da postaja položaj Vukičevićeve vlade vedno bolj težaven in da ni izključeno, da nastopi kriza še preje, kakor se pričakuje.

Volitve v Franciji

PARIZ, 24. aprila. Danes je bilo objavljeno uradno poročilo, po katerem je bilo pri glavnih volitvah v parlament, ki so se vršile v nedeljo, izvoljenih 183 poslancev in so dobili: desničarji 13, republikanci 72, republikanska levica 42, levičarski radikali 15, desničarski radikali 21, socialistični republikanci 5, socialisti 15 mandatov. Med socialisti in

levičarskimi radikali je bil sklenjen za ožje volitve sporazum, po katerem se bodo medsebojno podpirali. Socialistične mandate najbolj ogrožajo komunisti, ki so odklonili vsak kompromis, čeprav še ni bil izvoljen niti eden njihov kandidat.

Borbenost rumunske opozicije

BUKAREŠTA, 24. aprila. Voditelji narodne kmečke stranke so imeli včeraj pod predsedstvom Mania v Kološvaru posvetovanje, na katerem so razpravljali o strankinem kongresu v Alba Juliji. Sklenjeno je bilo, da se bo že ponovno odgojeni kongres na vsak način vršil 6. maja istočasno pa bodo po vseh večjih krajih, tudi v Bukarešti, veliki ljudski shodi. Kmečka stranka upa, da se bo udeležilo strankinega kongresa 20—25 tisoč ljudi.

Kakor poročajo listi, se sestaneta zunanji minister Titulescu in notranji minister Duca te dni v Ženevi. Titulescu bo razpravljal z Duco o krizi sedanje vlade, o svojem položaju v vladi in optantskem vprašanju.

ROMANTIKA KMEČKEGA ŽIVLJENJA IZUMIRA.

V mnogih slovenskih narodnih običajih najdemo še danes sledove starega slovanskega bajeslovja. Skozi stoletja se je krščanstvo borilo proti starim poganskim običajem. Včasih pa si je pomagalo na ta način, da jim je dalo krščansko lice in tako naše kmečko ljudstvo še danes praznuje in časti nevesto Boga »Solnčnega«, ki odeva prirodo »z zelenim« — samo da je to danes sv. Jurij. Slovenci ga obhajamo 24. aprila, Hrvati pa 25. aprila. Ponekod na Hrvaškem je navada, da na predvečer sv. Jurija žgejo kresove, devojke plešajo okrog kresa in pojejo:

Lepi Juraj kres nalaže,
na Jurjevo na večer.
Jednom rukom kres nalaže,
drugom rukom venčec vija
tretom rukom meč povija...

Na sam Gjurgjev dan hodijo od hiše do hiše takozvani »jurjaši« postirji, noseči zelene veje. Pred vsako hišo zapojejo pesem. Gospodarice obdarujejo jurjaše z jajci, sirom in suhim mesom. Če pa ničesar ne dobijo, zapojejo: Lesica vam podrta — a kravica odrta.

Slično ga obhajajo na Koroškem. Na predvečer se zberejo fantje izven vasi s kravjimi zvonci in kozjimi rogovi opremljeni ter žvenketaje in trobentaje hitijo proti vasi. Eden izmed njih je s slamo ovit, imenujejo ga Šent-Jurij. Pred vsako hišo zapojejo:

Sveti Šent-Jurij
poterka na duri;
ma jedno hlačo zeleno,

jeno rudečo.

Je še-le prišel v deželo,

je ga že vse veselo:

Tičice v germovji,

kukovca v bukovji,

rumene rožice lepo cveto

se svetega Šent-Jurja — veselo.

Gospodinja jih potem obdaruje z maslom, kruhom, včasih tudi s kako klobasico. V verzih se lepo zahvalijo; če pa nič ne dobijo, pa se pesem tako glasi:

Naj pokrepa vam živina:

vaše krave, vaši voli,

vaši konji, vaše svinje,

vaše kure, vaša teleta,

Miši in grili vse naj snedo.

Ogenj naj vam vse požge.

voda zalije,

grom in toča pobije.

Od vseh teh zanimivih običajev pa je v mnogih krajih ostal le še zeleni »mugač«, ki ves v zelenju hodi od hiše do hiše in na harmoniko »muga« svoj običajni kmečki repertoar, kako polko ali valček, včasih tudi zapoje kako Jurjevo, želeč dobre letine, sreče in zdravja. Konstatirati je žalibog treba, da vsi ti lepi običaji, ki imajo svoj izvor v stari slovanski »baji«, postajajo vedno redkejši. Postajamo materialisti in vsa lepa romantika kmečkega življenja — izumira.

Dobro bi bilo, da naše šole vsem tem lepim slovanskim običajem posvetijo več pozornosti osobito v domoznanskem pouku ter jih tako otmejo pozabljenju.

Smrtna kosa.

V ponedeljek je umrl v Ljutomeru v 78. letu starosti g. Jožef Rajh, posestnik na Moti pri Ljutomeru, bivši župan, načelnik okrajnega zastopa itd. Pokojnik je bil popularna osebnost daleč naokrog, izvrsten gospodar in navdušen narodnik. Pogreb se bo vršil v sredo, dne 25. tm. ob 3. pop. od ljutomerske župne cerkve. Bodi vsemu možu ohranjen časten spomin, težko prizadeti rodbini pa naše iskreno sožalje!

Slepariji z listki tombole

je oče železniški uslužbenec Jožef Petre iz Strme ulice št. 5 in ne njegov tovariš Učnik. Pri policiji je že ugotovljeno, da je Petre pri invalidski tomboli prav srečno igral ter zadel drugi glavni dobiček — kolo, vredno blizu 2000 Din. Na tombojski listek je prilepil osem števil iz drugih srečk. Listek je malo zmečkal, številke pa večkrat prekrizal z modrim svinčnikom. Zmečkani in s svinčnikom prekrizani listki so že v navadi, ker si sleparji sproti označujejo številke. Ko je slepar »zadel«, so v naglici pogledali samo številko srečke — bila je 613 — ter šele pozneje ugotovili, da so srečne številke nalepljene. »Srečni« igralec je povedal celo svoje ime, ko je prevzel drugi dobiček. Invalidska organizacija je sleparski listek shranila, ker ni mogla po tomboli ugotoviti, kdo ga je oddal in na kateri dobiček se je nanašal. Včeraj, ko je bral o slepariji v listih, je pa tajnik organizacije g. Pravdič poiskal iz arhiva sleparski listek ter ga danes predal policiji. Na »srečnega« igralca se tudi še dobro spominja. Petre je pri poštarški tomboli enkrat »zadel« baje že glavni dobiček — pohištvo, pri sokolski tomboli v Narodnem domu, ko je prišel z nalepljenimi številkami, so ga pa, kakor sam

pravi, — nagnali. Slepar je rabil tovariša le v gneči, da je hitreje leplil številke, ki so se pojavljale. —

Licitacija bencina.

Mestna občina razpisuje ustno licitacijo na dan 4. majnika ob 15. uri v pisarni mestnega avtobus prometa za dobavo 50.000 kg bencina. —

Uslužbenški davek.

Tiskovna zadruga je izdala priročno knjižico o uslužbenem davku po zakonu o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928. Brošuro je uredil strokovnjak finančni svetnik g. Josip Mosevč in ji priložil dve davčni lestvici, s katerih se brez vsake težkoče razbere višina uslužbenkega davka pri ponavljanju sejemskih. Razen imenovane brošure se dobi v knjigarni Tiskovne zadruge na Aleksandrovi cesti 13 tudi tiskovina »Seznamek odtujenega davka zaposlenih in nameščenih oseb« za posamezne mesece, ki jo bodo potrebovali vsi delodajalci. —

Slovensko prosvetno društvo v Zagrebu, ki ima nalogo, da upoza hrvatski narod s slovensko kulturo, se je ustanovilo te dni v Zagrebu. V odboru so naši najodličnejši kulturni delavci, živeči na Hrvaškem. Za predsednika je bil izvoljen Ivan Okretič, podpredsednik Stola Sedmorice v Zagrebu; za podpredsednika Srečko Kumar, profesor na glasbeni šoli; za tajnika Makso Pitamic, uradnik Prve hrvatske štedionice; za blagajnika Anton Kofol, računski svetnik, za arhivarja pa prof. Anton Klemenc. V odboru so dalje: gospa Vera Senoa, soproga univ. profesorja, dr. Arzelin, načelnik Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, Hinko Nučič; režiser zagrebškega gledališča, univ. prof. dr. Boris Zarnik, dr. Ivan Černe, inspektor drž. železnice Janko Pirjevec in šef prosvetne uprave v pok. d. France Skaberne. —